

Kakovostno jezikovno izobraževanje za demokratično, socialno povezano in mirno Evropo: devet temeljev ECML

Svet Evrope je odigral ključno vlogo pri doseganju pozitivnih sprememb na področju jezikovnega izobraževanja znotraj in zunaj Evrope, pri čemer je cilje, ki so bili osredotočeni izključno na sodobne tuje jezike, razširil na področja, kot so večjezične, kulturne in kognitivne kompetence. Na podlagi posameznih jezikovnih repertoarjev učencev Svet Evrope postavlja demokratično državljanstvo in človekove pravice v središče učenja in poučevanja ter spodbuja jezikovno in kulturno raznolikost pri prizadevanju za kakovostno izobraževanje za vse.

Čeprav so številne države sprejele to pozitivno spremembo, njihov napredek ovirajo širše politično ozračje naraščajoče nestrpnosti do drugih ljudi in njihovih kultur in jezikov, omejeni finančni viri ter razdrobljen izobraževalni sistem. Med celotno vizijo Sveta Evrope o jezikovnem izobraževanju in dejanskim stanjem v praksi ostaja znatna vrzel.

ECML, ki je na stičišču med politiko, raziskavami, izobraževanjem učiteljev in prakso, ima edinstveno priložnost, da državam članicam pomaga premostiti to vrzel.

Države članice ECML, strokovnjaki in širši krog deležnikov vidimo 25-letnico ECML kot priložnost za ozaveščanje o političnem pomenu kakovostnega jezikovnega izobraževanja in o njegovem prispevanju k demokratičnim in miroljubnim družbam.

S to deklaracijo se zavezuje, da si bomo skupaj prizadevali za uresničitev skupne vizije vključujočega, večjezičnega in medkulturnega izobraževanja v državah članicah. Poudariti želimo devet medsebojno povezanih temeljev ECML, ki podpirajo uresničitev tega poslanstva.

Sodobni izzivi

Zmanjšanje podpore za učenje več kot enega tujega jezika in posledično pomanjkanje zanimanja za jezike sosednjih držav in manj razširjene jezike ter tudi napačne predstave o položaju domačih jezikov je samo nekaj izzivov, ki si zaslužijo posebno pozornost v družbi nasploh in na vseh ravneh izobraževanja. Treba je povečati raznolikost ponudbe jezikov, ki se poučujejo v izobraževalnih ustanovah, in zagotoviti, da bo učenje jezikov olajšalo vključevanje v šoli in na delovnem mestu. Ker gre pri jezikovnem razvoju za vseživljenjsko učenje, ki vključuje formalno, neformalno in priložnostno učenje, je potrebna trajna pedagoška in strukturna podpora, da učenci lahko razvijejo svoje zmožnosti in aktivno sodelujejo v družbi.

Vloga ECML

ECML priznava pomen pedagoških pristopov, ki se razlikujejo glede na potrebe učencev in posebne jezikovne kontekste (materni/prvi, drugi, tuji, regionalni, migracije, šolski predmeti itd.)

Ceni vse zaposlene na tem področju – od tistih, ki se ukvarjajo s predšolsko vzgojo, do tistih v izobraževanju odraslih – in prispeva k njihovi profesionalizaciji tako, da zagotavlja dostop do inovativnih virov in do možnosti za profesionalni razvoj. Podpira strokovnjake pri njihovem prizadevanju, da se odzovejo na vse bolj zapletene izzive današnjega časa in sprejmejo vključujočo, večjezično in medkulturno načelo, ki kot vir uporablja vse jezike iz repertoarjev učencev.

Zahvaljujoč mrežam na državni in mednarodni ravni in zaradi močnega partnerstva z Evropsko komisijo ima ECML vodilno vlogo pri razširjanju in izvajanju kakovostnega jezikovnega izobraževanja.

Priporočilu o politiki naproti

Po mnenju Sveta Evrope je napočil čas za pripravo novega priporočila o politiki, ki poudarja politični pomen večjezičnega izobraževanja. To pobudo pozdravljamo in predlagamo, da se ta deklaracija ob 25-letnici ECML upošteva pri pripravi tovrstnega priporočila.

Devet temeljev ECML

V okviru celostne vizije jezikovnega izobraževanja, ki v središče postavlja učence, je ECML opredelil devet temeljev, tj. ključnih vidikov jezikovnega izobraževanja, ki odražajo kompleksnost in obseg porajajočih se potreb učencev. Potrebne so posebne kompetence, da se strokovnjaki za jezik lahko ustrezno odzovejo na te različne potrebe. Hkrati so ti temelji med seboj povezani in vplivajo drug na drugega, meje med njimi pa so prepustne. Posebni načini, na katere vsak temelj prispeva k tej celostni viziji, so navedeni spodaj.

Večjezično in medkulturno izobraževanje

S priznavanjem, da je kakovostno jezikovno izobraževanje vprašanje človekovih pravic, socialne pravičnosti in demokratičnega državljanstva, katerega osrednji cilj je spodbujati osebni razvoj posameznika kot avtonomnega spreminjevalca družbe s pravicami in dolžnostmi v pluralističnih družbah; z izvajanjem večjezičnega in medkulturnega izobraževanja, da lahko učenci razvijejo jezikovni repertoar, v katerem je prostor za vse jezikovne sposobnosti.

Kompetence učiteljev in učencev

S podpiranjem učiteljev in učencev pri razvoju vrednot in stališč, ki izražajo spoštovanje in odprtost do drugačnosti; z omogočanjem razvoja jezikovnih, sporazumevalnih, kulturnih in večjezičnih kompetenc, potrebnih za polno sodelovanje v kulturno raznolikih družbah; s spodbujanjem inovativne pedagogike, primerne za posebne izobraževalne kontekste.

Učni jeziki

S podpiranjem vseh učencev pri razvoju kompetenc v učnih jezikih in v diskurzih v okviru posameznih predmetov, kar je ključno sredstvo za zagotavljanje dostopa do kakovostnega izobraževanja; s spodbujanjem šol, da sprejmejo vsešolski pristop k jezikovnemu izobraževanju; z ustvarjanjem učnega okolja, v katerem učenci lahko obogatijo svoje kulturne in jezikovne repertoarje.

Novi mediji

S spodbujanjem strokovnjakov za jezike, da naj uporabljajo medsebojno povezane, globalne izobraževalne modele in iščejo inovativne načine za povečanje učinkovitosti učenja in poučevanja jezikov; z razvijanjem digitalne pismenosti s pomočjo pedagogike, ki temelji na nalogah, sodelovanju in učnih izkušnjah; z zagotavljanjem pogojev, da s pomočjo tehnologije učenci postanejo odgovorni in kritični uporabniki medijev.

Poučevanje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku

S prispevanjem k razvoju sposobnosti avtonomnega, analitičnega in kritičnega mišljenja prek programa večjezične pismenosti, kjer učenci razvijajo jezikovno in kulturno pismenost v več jezikih in disciplinah; z izboljšanjem kakovosti ne samo znanja jezika, ampak tudi globine konceptualnega razumevanja pojmov pri različnih predmetih.

Izobraževanje in zaposlovanje migrantov

S podpiranjem jezikovnega in socialnega vključevanja migrantov z dvosmernim procesom, ki jim omogoča, da usvojijo jezik države gostiteljice, ter jim olajša dostop do trga dela, pri čemer se priznavajo in spoštujejo njihovi jeziki in kulture; z omogočanjem usvajanja jezika za poklicne namene in pridobivanja znanja, povezanega z delom.

Znakovni jeziki

S priznavanjem, da so znakovni jeziki del skupnega evropskega kulturnega in jezikovnega kapitala; z zagotavljanjem, da imajo uporabniki znakovnih jezikov popoln dostop do enakih možnosti izobraževanja in jezikovno bogatih okolij, kot so na voljo za govorne jezike; z zagotavljanjem možnosti za usposabljanje in z razvojem gradiv, ki bodo koristila učiteljem znakovnih jezikov.

Zgodnje učenje jezikov

S spodbujanjem pozitivnega odnosa do drugih jezikov in kultur, s tem pa postavljanja temeljev za odprtost in spoštovanje raznolikosti; s spodbujanjem učiteljev, da sprejmejo starosti primerno komunikacijsko in interaktivno pedagogiko; z zagotavljanjem dostopa do modulov usposabljanja in podpornega gradiva.

Učni načrti in ocenjevanje

S krepitvijo samostojnega učenja s pomočjo preglednega in prilagojenega določanja ciljev ter uporabe orodij za formativno ocenjevanje, kot je evropski jezikovni listovnik; z omogočanjem vključevanja referenčnih okvirov Sveta Evrope v učne načrte in tako v formativno kot sumativno ocenjevanje.